

Inhoud

Over de schrijfster	9
Inleiding	11
Handleiding voor gespreksleiders – introductiebijeenkomst	15
WEEK 1	17
Gods relatie met Zijn volk	17
Verlangen naar herleving	23
De allerlaatste Koning	29
Hoe God door mensen spreekt	36
Geroepen door God	44
Handleiding voor gespreksleiders – week 1	50
WEEK 2	52
Worden als de Here Jezus en getuigen van God	52
God kennen en aan Hem denken	59
Keer terug naar Mij	66
Gods diepgaande werk in jouw leven	73
Rechtvaardig verklaard door de Enige Die redt	80
Handleiding voor gespreksleiders – week 2	87

WEEK 3	89
Op zoek naar het oude pad	89
Orde op zaken stellen in de tempel van God	96
Vindt God vrucht in jouw leven?	103
De ware, levende en almachtige God dienen	110
Een hart hebben dat met Hem is	117
Handleiding voor gespreksleiders – week 3	124
WEEK 4	126
Leven tot eer van God	126
God eren door je schuld te belijden	133
Gevraagd: Jeremia's!	140
Er is één Middelaar tussen God en mensen	147
Nooit meer alleen	154
Handleiding voor gespreksleiders – week 4	161
WEEK 5	163
Wortelen in de Here Jezus	163
Een dag met een gouden randje	170
Een vat tot Zijn eer	177
In de voetsporen van de lijdende Christus	184
Luisteren naar God	191
Handleiding voor gespreksleiders – week 5	198
WEEK 6	200
De Herder Die thuisbrengt	200
Gods weg met Zijn kinderen	207
Het oordeel van God over Israël en de volken	214
Niets afdoen aan het Woord van God	221
Vreemdelingen en bijwoners	228
Handleiding voor gespreksleiders – week 6	235

WEEK 7	237
De Priester-Koning Die alles nieuw maakt	237
Vrijgekocht en verlost	244
Het nieuwe verbond in Jezus' bloed	251
Zou ook maar iets voor Mij te wonderlijk zijn?	258
Gods uitnodiging voor gebed	265
Handleiding voor gespreksleiders – week 7	272
WEEK 8	274
De weg naar herstel	274
Bidden vanuit een onderworpen hart	281
Aan Hem alleen zij alle eer	289
Profetieën voor de volken	297
Terugblik op de bijbelstudie	304
Handleiding voor gespreksleiders – week 8	306
Eindnoten	317

Inleiding

Het idee ontstond opeens: de gedachte om mijn kinderen een handje op weg te helpen om 's morgens vroeg stille tijd te houden. Die dag kochten we samen een notitieblokje, gekleurde potloden voor hun bijbels en een mooi etui. De twee oudsten begonnen in het bijbelboek Esther. Na een week vroeg ik mijn achtjarige zoon of hij Esther al uit had. Hij vertelde trots dat hij klaar was en nu Romeinen wilde lezen. 'Je bedoelt de brief die Paulus schreef aan de gemeente in Rome?' glimlachte ik. Zijn gezicht betrok een beetje, toen hij erachter kwam dat Romeinen geen boek was over die vervelende soldaten uit Asterix en Obelix. Na een dag was hij echter al klaar met het bijbelboek en vertelde trots dat hij begonnen was in Jeremia. Verbaasd stamelde ik: 'Jeremia, echt?' Blijkbaar was hij aangestoken door het enthousiasme van zijn moeder.

Maandenlang zagen mijn man en kinderen namelijk hoe ik mij door het boek Jeremia heen worstelde; hoe ik mijn notitiebijbel helemaal volschreef en deze bijbel allerlei kleurtjes kreeg. Verklaringen die overal in huis slingerden, pakketjes met studieboeken die bezorgd werden. De vraag die misschien op jouw lippen brandt, heb ik ook gesteld aan God: waarom zou ik me bezig moeten houden met Jeremia? Eigenlijk begon het bij mij met een andere vraag. Toen ik nadacht over een volgend schrijfproject, dacht ik telkens aan de woorden 'Babylonische ballingschap'. Ja, raar toch?! Dat vond ik ook. Dus ik vroeg aan de Here God: wat is er toch met deze periode? Waarom zou ik me hierin moeten verdiepen? Toch ben ik de bijbelboeken die zich afspelen rond deze ballingschap, gaan bestuderen. Hele gedeelten van de Schrift begonnen voor het eerst tot mijn hart te spreken. Vooral die ingewikkelde 'profetenboeken'.

Een van die boeken is het prachtige boek van en over de profeet Jeremia. Ik ben zo blij dat jij je in dit boek wilt verdiepen. Dat je tijd apart wilt zetten om dit boek te begrijpen en God tot jouw hart te laten spreken. Ik geloof dat God spreekt door Zijn Woord en dat de Heilige Geest Die in je woont, jou ook door Jeremia's boek wil onderwijzen. De boodschap die hij heeft gepredikt, is een boodschap die ook zo belangrijk is in de tijd waarin wij leven: 'Keer terug naar God en leef met Hem. Er komt een dag van oordeel, maar er is hoop! God heeft een prachtig plan voor de toekomst.'

Heb jij het bijbelboek Jeremia weleens gelezen? Misschien heb jij je afgevraagd wat jij ervan kunt leren, als vrouw die in de eenentwintigste eeuw leeft. Wat moet je met een bijbelboek dat zich afspeelt vlak voor en tijdens de ondergang van Israël? Als ik terugkijk op mijn studie van Jeremia, kan ik je in ieder geval één goede reden geven: ik heb er God beter door leren kennen. Jeremia vertelt ons wat er in Gods hart leeft, wat Hem vreugde en verdriet geeft. Het boek leert ons hoe God de hele wereldgeschiedenis leidt, maar ook betrokken is bij ieder mens. Het openbaart je dat Gods genade oneindig groot is. We leren echter nog zó veel meer van Jeremia. We zien dat Jeremia een voorafschaduw is van de Here Jezus. We leren hoe God ons door moeilijkheden heen wil louteren en beproeven. We krijgen een blik op de toekomst van Israël en de volken, en leren meer over profetie.

De komende weken gaan we dit prachtige boek intensief bestuderen. Ben jij er klaar voor? Ik wil je vast waarschuwen: het gaat je wel iets kosten. Elke studie neemt een hap uit jouw kostbare dag met vaak veel te weinig tijd. Het feit dat jij dit boek in handen hebt, vertelt mij gelukkig dat jij honger hebt naar meer van God; dat jij zo graag meer wilt begrijpen van Zijn Woord. Het mooie is dat God deze honger wil stillen door persoonlijk tot jou te spreken. Hij is een goede Herder, Die wil spreken tot elk van Zijn schapen. Het is aan ons om Zijn stem te leren herkennen, de gedachten die Hij in jouw hart legt door Zijn Heilige Geest. Ook door het bijbelboek Jeremia wil Hij jou iets vertellen. Ja, het kost je tijd en energie, maar wat zullen we met gejuich oogsten als we de schatten ontdekken die in dit boek verborgen liggen: de waardevolle lessen die jouw leven voorgoed kunnen veranderen. Ik hoop dat je na deze studie kunt beamen dat het jouw tijd meer dan waard was.

Elke week heeft vijf huiswerkdagen. Je mag thuis aan de slag gaan met dit werkboek, heerlijk op de bank, voor de kachel of aan je keukentafel. Het maken van je huiswerk kost iedere dag zo'n 30 tot 45 minuten. Bid, voordat je bezig gaat met het huiswerk, of jouw hart gericht mag zijn op God, zodat

je ontvankelijk bent voor wat Hij door Zijn Geest tot je wil zeggen. Ik wil je vragen om per dag drie dingen te doen. Je mag in de kantlijn een **O** schrijven bij wat je wilt **onthouden**, een **T** bij wat je **toe** wilt passen in je leven, en een **B** bij het gedeelte dat jou heeft **bemoedigd**.

Tijdens eventuele groepsbijeenkomsten kun je het huiswerk bespreken met je bijbelstudiegroep, zodat jullie samen opgebouwd worden door Gods rijke Woord. Lieve zus, jij die, net als Jeremia, 'door God gekend bent al voordat je werd geboren': laten we beginnen!

DAG 1 – GODS RELATIE MET ZIJN VOLK

Van Abraham tot Jeremia

Door Uw grote barmhartigheid hebt U hen niet vernietigd en hebt U hen niet verlaten, want U bent een genadig en barmhartig God.

Nehemia 9:31

Voorspellingen, wij hebben er allemaal wel mee te maken. Er zijn meteorologen die ons vertellen wat het weer gaat worden. Analisten voorspellen wat de beurs gaat doen en sommige mensen denken de toekomst te kennen. Jij hebt vast weleens gelezen over geleerden die beweren dat de Here Jezus in een bepaald jaar terug zal komen, of dat de wereld zal vergaan.

Jeremia is een profeet die woorden van God ontving en moest doorgeven. Hij begon te profeteren in de tijd vlak voordat het oordeel van God over Juda en Jeruzalem kwam. Nog heel even en dan zou het land volkomen verwoest achterblijven. Jeruzalem en de tempel zouden in puin liggen. Een verschrikkelijk oordeel naderde snel, Jeremia zag als beeld daarvan een kokende pot uit het Noorden aankomen. Miljoenen mensen zouden sterven door de honger, de pest en het zwaard. Daarnaast werden velen als slaaf gedeporteerd. Het was een ramp van een enorme omvang, die het land Israël genadeloos zou treffen. Het was géén voorspelling die misschien uit zou komen. Deze gebeurtenis stond vast en naderde met rasse schreden.

Heb je het gelezen? Miljoenen mensen zouden sterven ... Waarom heeft God het volk Israël eigenlijk zo zwaar gestraft? Hoe heeft het zover kunnen komen? Om meer te begrijpen van dit verschrikkelijke oordeel en de last die zo zwaar op Jeremia drukte, gaan we terug in de tijd. We reizen door de geschiedenis vanaf Abraham tot de tijd waarin Jeremia leefde.

Een van de zonen van Noach is Sem. Uit zijn nageslacht wordt een man geboren met wie God heel bijzondere plannen heeft: Abraham.

Lees Genesis 12:1-2. Wat belooft God aan Abraham?

God had een land uitgekozen voor Abraham en zijn nakomelingen. Een land dat Hij voor eeuwig aan het nageslacht van Abraham zou geven (Gen. 13:15). Dat nageslacht zou enorm groot zijn, zo veel mensen hebben als het stof van de aarde, als de sterren aan de hemel.

Waarom koos God een volk uit en waarom dit land? God zocht een woonplaats uit, waar Hij Zijn Naam kon vestigen (Deut. 12:5). Een volk uit wie Zijn Zoon geboren zou worden. Een stad voor het Koningschap van de Here Jezus. Dit maakt het volk Israël en het land bijzonder. Maar dat is niet het enige. Zoals we later in de studie zullen zien, heeft God een bijzondere liefdesband met dit volk. Hij ziet het als Zijn persoonlijk eigendom (Deut. 7:6), Zijn bruid en later Zijn echtgenote. Het is een volk dat God voor Zichzelf apart heeft gezet, een volk dat heilig is. Dit volk dat Hem zo lief is, wil God gebruiken om Zijn grootheid aan alle naties te laten zien. Het volk is bedoeld om een kanaal van zegen te zijn voor alle volken (Gen. 12:3).

Dit bijzondere volk kwam voort uit die ene man Abraham, die geroepen werd door God. Hij kreeg een belofte, ging op weg en kwam in het land dat God voor hem uitgekozen had. Ook zijn zoon Izak, kleinzoon Jakob en zijn achterkleinkinderen woonden daar. Totdat er een wending in de geschiedenis van dit piepjonge volk kwam: door een enorme hongersnood moesten ze verhuizen naar Egypte.

Lees Deuteronomium 10:22. Met hoeveel mensen vertrekt het volk Israël naar Egypte?

Lees Genesis 15:13-16. Wat heeft God al tegen Abram gezegd over wat hun zou overkomen in dit land?

Na vierhonderd jaar slavernij bevrijdde God Zijn volk uit Egypte, uit de 'ijzeroven' zoals Jeremia het noemde. God had Zijn volk het uit horen schreeuwen, gebukt onder de slavernij. Hij riep Mozes om het volk uit Egypte te leiden. Plagen teisterden het land, totdat de farao het volk eindelijk liet gaan.

Lees Exodus 12:37. Uit hoeveel mannen bestaat het volk Israël op dat moment? Hoe groot is de groep in totaal wellicht geweest?

Nadat God het volk door de Rode Zee had geleid en definitief had verlost van hun achtervolgers, was het eindelijk vrij. Toen begon een tijd waarin God veel vreugde vond. Een tijd die Zijn hart diep beroerde. God zegt hierover, door zijn profeet Jeremia, het volgende: 'Ga ten aanhoren van Jeruzalem prediken: Zo zegt de HEERE: Ik denk aan u, aan de genegenheid van uw jeugd,

aan de liefde van uw bruidsdagen, toen u achter Mij aan ging in de woestijn, in een land waarin niet wordt gezaaid.' (Jer. 2:2)

Lieve zus, is er in jouw leven ook een moment geweest van bevrijding? Een dag dat de zondemacht verbroken werd en jij niet langer een slaaf van de zonde was? Galaten 5:1 vertelt dat Christus ons bevrijd heeft, opdat we in vrijheid zouden leven. De Here Jezus is de Enige Die jouw banden kan verscheuren, jou kan bevrijden van de knellende banden van je zonden en schuld. Misschien denk je wel: ik een slaaf van de zonde, hoezo? De Here Jezus zegt dat iedereen die zonde doet, een slaaf van de zonde is. Je bent alleen werkelijk vrij, als Hij je vrijgemaakt heeft (Joh. 8:34-36). Dan ben je niet langer een slaaf, maar een kind van God. Iemand die bevrijd is om Hem te dienen en te eren; om Hem lief te hebben en met Hem te wandelen. Net zoals het volk Israël in de woestijn.

Denk eens na over jouw leven. Is er nog een gedeelte in jou, dat slaaf is? Misschien ben je nog een slaaf van bepaalde verkeerde gewoonten, of een slaaf die hard werkt voor acceptatie, goedkeuring en bewondering van anderen. Op welk(e) gebied(en) in jouw leven ben je nog niet werkelijk vrij?

Neem een moment de tijd om dit bij God te brengen. Stort je hart maar bij Hem uit. Hij heeft een luisterend oor en genade die overvloedig is. Laat je omarmen door je Vader en vervullen met nieuwe kracht van de Heilige Geest. Vervolg je weg aan de zijde van de Here Jezus. In vrijheid en tegelijkertijd in diepe verbondenheid met Hem.

Ik vind het zo bijzonder om te lezen hoe God in de woestijn voor het volk Israël heeft gezorgd. Hij ontfermde Zich daar over Zijn geliefde bruid. Deuteronomium 32:10-14 vind ik ontroerend. Lees dit gedeelte aandachtig door. Wat zeggen deze verzen jou over de God Die jij dient?

In de woestijn brak er een indrukwekkend moment aan. God sloot een verbond met Zijn volk: de huwelijksluiting. Terwijl het volk onderaan de berg stond, daalde God neer in vuur op de berg Sinaï. De berg beefde hevig, rook steeg op en de bazuin schalde. God vertelde heel precies aan Mozes wat de verplichtingen van het volk waren. Nehemia 9:13 vertelt ons dat God aan Zijn volk 'rechtmatige bepalingen, betrouwbare wetten en goede verordeningen

en geboden' gaf. Als het volk zich hieraan hield, zou God het rijk zegenen met een lang leven, voorspoed en een vruchtbaar land. Wat God gaf, was goed. Ook Zijn persoonlijke zorg voor het volk was heel bijzonder.

Lees Nehemia 9:13-25. Omschrijf waaraan je Gods liefdevolle zorg ziet in dit bijbelgedeelte.

Lieve zus, jij dient dezelfde God: de God Die altijd bij je is, jou heel persoonlijk leidt en ervoor zorgt dat je aan niets gebrek hebt; de God Die jou voedt, je vult met Zijn Geest en je onderwijst. Hij heeft de weg voor jou gebaad, op Hem kun je volkomen vertrouwen.

Na de sluiting van het verbond reisde het volk verder door de woestijn, zelfs veertig jaar langer door zijn ongeloof, om vervolgens het beloofde land in te kunnen nemen. Toen het volk op het punt stond dat land te veroveren, sprak Mozes nog eenmaal tot de nieuwe generatie. Wat hij toen zei, is opgetekend in het boek Deuteronomium. De kern is dit: je moet God liefhebben en naar Hem luisteren, je moet van Hem houden met alles wat in je is, en Zijn geboden nauwlettend volgen.

Welk verband is er volgens jou tussen het liefhebben van God, en het luisteren naar en gehoorzamen van Zijn Woord? Probeer jouw antwoord te onderbouwen met een of meerdere bijbelteksten.

Houd nog even vol, we zijn er bijna! De Israëlieten veroverden het land Kanaän, doordat God de volken voor hen wegjoeg omdat ze goddeloos waren (Deut. 9:4). Stapje voor stapje namen ze steeds meer land in bezit. Na Jozua werd het volk een paar eeuwen lang geregeerd door Richteren, waarvan Samuel de laatste was.

Lees Richteren 2:6-23. Wat wordt er gezegd over de nieuwe generatie (vs. 10-13)?

Keer op keer had Mozes erop gehamerd. Zorg ervoor dat je Zijn Woord kent. Prent het je kinderen in. Vertel over de grote daden die Hij heeft gedaan. En tóch was daar een generatie Israëlieten, die Hem niet kende. Het gevolg? Ze lieten Hem los, keerden zich van Hem af en verbraken dat kostbare verbond dat God met hen had gesloten. Daarmee stortten ze zichzelf in grote ellende.

Toen ik nadacht over dit gedeelte, bleef dat woord 'kennen' bij mij hangen. Het lijkt de sleutel tot een leven naar Zijn wil. Het woord dat hier gebruikt wordt, gaat niet om een kennen of weten in verstandelijke zin. De kinderen hebben ongetwijfeld de verhalen van hun ouders gehoord, over wat God deed in Egypte en de woestijn. Als we kijken naar hoe dit woord wordt gebruikt op andere plaatsen in het Oude Testament (OT), gaat het om een 'kennen dat samenhangt met de eigen ervaring, een kennen dat voortkomt uit relatie'.¹

Leg in je eigen woorden uit wat het verschil is tussen 'dingen weten over God' en dit 'kennen' uit Richteren 2:10.

Hoe persoonlijk is jouw kennen van God? Welke ervaringen hebben ervoor gezorgd jij God beter hebt leren kennen? Deel dit eventueel in je bijbelstudiegroep.

God ontfermde Zich telkens weer over Zijn volk en verlostte de Israëlieten van hun vijanden. Echter, hardnekkig als het volk was, verliet het Hem keer op keer. De laatste Richter Samuel zalfde de eerste koning: Saul. Na hem kwam koning David, die opgevolgd werd door zijn zoon Salomo. Zij regeerden alle drie over het hele rijk van Israël. Tot het hart van Salomo afweek van God, doordat hij de afgoden ging dienen van zijn vele buitenlandse vrouwen. Omdat Salomo zich niet hield aan het verbond, scheurde God het koninkrijk van hem af. Alleen de stam Benjamin zou bij Juda blijven. De andere stammen vormden voortaan het Tienstammenrijk Israël.

Blader met mij nog even terug naar Nehemia 9. In de verzen 25 tot en met 30 kun je lezen hoe God Zijn volk altijd rijk heeft gezegend. De Israëlieten leefden 'als in een lusthof (...) door [Zijn] grote goedheid'. Maar ... ze

hielden zich niet aan Gods geboden, verworpen Zijn wet. Telkens weer stuurde God profeten om Zijn volk tot Zich terug te laten keren. Hij stuurde verlossers om hen te bevrijden, wanneer ze het benauwd hadden. Hij bleef waarschuwen, Hij bleef redden.

Laatst fietste mijn jongste plotseling van de stoep de straat op. Ik zag de auto aankomen in mijn linkeroooghoek, maar zij niet. Ik schreeuwde het uit. Ze schrok en gooide net op tijd haar stuur om. Snikkend vroeg ze mij: 'Waarom schreeuwde u zo hard?' Ik zei: 'Omdat ik wilde dat je het hoorde. Ik was zo bang dat jou iets zou overkomen. Ik kan toch niet zonder jou?!

God bleef roepen, want Hij wilde Zijn volk niet kwijt. Maar het volk gaf zijn afgoderij niet op. Nehemia schreef over Israëls houding ten opzichte van Gods bepalingen: 'Zij zetten hun schouder er dwars tegenin, zij waren halsstarrig en luisterden niet.' (vs. 29) God moest uiteindelijk Zijn volk wel loslaten en overgeven in de hand van de volken. Jeremia 6:8 vertelt ons dat God Zijn ziel van Israël moest losrukken. De Assyriërs voerden het Tienstammenrijk weg. Een eeuw later werd ook het Tweestammenrijk weggevoerd door de Babyloniërs. Daarmee zijn we aangekomen in de tijd waarin Jeremia leefde. God gebruikte deze heidense volken om het oordeel over Israël te voltrekken. Hij kon niet anders. Ondanks alles is daar nog de genade van God, want een deel van Zijn volk zou uiteindelijk terugkeren naar Israël. 'Door uw grote barmhartigheid hebt U hen niet vernietigd en hebt U hen niet verlaten, want U bent een genadig en barmhartig God.' (Neh. 9:31)

Wij hebben lief, maar die liefde staat in geen verhouding tot de hemelhoge liefde van God. Wij hebben geduld, maar het stelt niets voor bij de ongelooflijk lange adem die God heeft. Wij geven weleens op, maar God blijft najagen totdat Hij Zijn kinderen weer aan Zijn hart heeft.

Neem een moment de tijd om Hem te danken voor Wie Hij is.